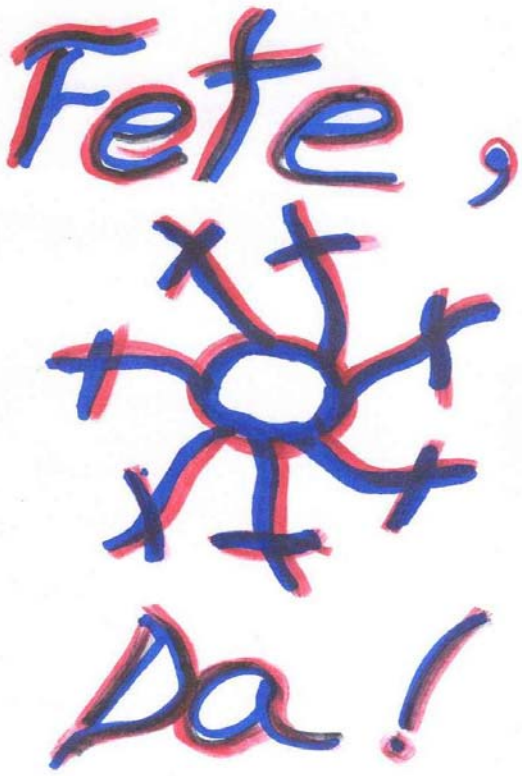

Ghidul fetelor către siguranța de sine

Societatea pentru Egalitate de Gen

mamacash

Institutul Român pentru Pace
PATRIR

Cuprins

Notă explicativă
Lungul drum spre egalitate
    Date statistice
Imaginea corporală
Hărțuire sexuală
Violența împotriva femeilor
Stereotipuri
    Consecințe ale stereotipurilor
    Cum le putem depăşi?
Femei împotriva curentului
Reguli pentru o fată curajoasă
Femeia în fața oglinzii
Ce poți face tu?
Organizații din România
Alte surse de informare.
Surse bibliografice
Hărți pentru Țara Egalității
Texte şi contribuții

Notă explicativă

În vara anului 2003 Societatea pentru Egalitate de Gen în colaborare cu Institutul Român pentru Pace (PATRIR) şi cu o finanțare de la MamaCash, Olanda, a desfăşurat un program educativ pentru fete care şi-a propus promovarea solidarității şi a încrederii în sine a tinerelor fete şi încurajarea dialogului în ceee ce priveşte provocările zilnice cu care ne confruntăm ca fete / femei azi în România.

Pentru a valorifica experiența noastră împreună, am lucrat la acest ghid care să ne ajute pe noi şi pe alte fete şi femei să înțelegem mai bine relațiile dintre noi, precum şi raporturile dintre femei si bărbați. Acesta reprezintă contribuția noastră la combaterea concepțiilor despre inferioritatea femeii şi a prejudecăților care îi atribuie roluri secundare în raport cu bărbații, acestea reprezintând obstacole majore în calea unui parteneriat real între femei şi bărbați în toate domeniile vieții.

Sperăm să vă fie util şi să vă ofere câteva repere pentru interpretarea şi transformarea pozitiva a realității pe care o trăiți!

„În general, femeile au încercat să <<spargă>> acea barieră existentă între bărbați şi femei, barieră care dezavantajează femeile în lumea socială, în şansele de reuşită pe plan profesional.

De-a lungul timpului, în mentalitatea oamenilor s-a format ideea conform căreia bărbatul este <<capul familiei>>, cel care aduce banii în casă şi cel care trebuie respectat de femeie , fără ca el să-i acorde acelaşi respect. În acelaşi timp, există femeia casnică, care trebuie să stea acasă la <<cratiță>>, să aibă grijă de copii şi să se îngrijească de gospodărie. Această concepție încă mai există în modul de a gândi a unora dintre noi. Dar trebuie să schimbăm această idee şi să arătăm că femeile au personalitatea lor şi pot fi foarte competente. Ioana P. ,16 ani

Lungul drum spre egalitate

Drepturile omului de bază de care ne bucurăm astăzi ca fete şi femei au fost obţinute greu şi sunt rezultatele sacrificiilor unor generaţii întregi de femei care au ales să se împotrivească unor sisteme sociale care le considerau indivizi de rangul doi, incapabile să gândească, să facă alegeri, să ia decizii în privinţa propriilor vieţi.

Mult timp, dreptul la educaţie în majoritatea societăţilor, de exemplu, a fost rezervat în exclusivitate bărbaţilor. Chiar şi la sfârşitul secolului al XIX-lea se argumenta că activitatea intelectuală a femeilor trebuie limitată deoarece ele au nevoie de toată energia pentru a-şi dezvolta funcţiile reproductive; si că prea multa gândire poate face femeile infertile punând astfel în pericol viitorul speciilor. Spiritul timpului este surprins in observaţia unui sociolog celebru, Herbert Spencer: "Cele mai multe fete cu pieptul plat care supravieţuiesc presiunii înalte a educaţiei lor sunt incompetente pentru a purta un copil bine dezvoltat şi a-i asigura hrana naturală."

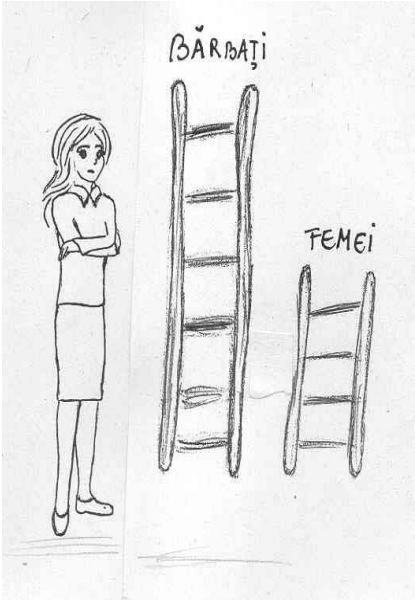

Declaraţia Drepturilor Omului şi Cetăţeanului apărută după Revoluţia franceză (1789), moment atât de important in Istoria Drepturilor Omului, viza doar bărbaţii. Femeile de toate vârstele erau considerate un fel de copii iraţionali care nu îşi pot purta singure de grijă având nevoie de tutela bărbatului. Franţa a acordat drept de vot femeilor recunoscând astfel accesul lor in lumea cetăţenilor numai în 1942.

In consecinţă, până în secolul XX, în cele mai multe ţări femeile nu aveau dreptul la proprietate, ele însele ca fiinţe umane fiind considerate proprietatea tatălui, a fratelui sau, după caz, a unchiului şi apoi a soţului. Mai târziu, când divorţul a devenit posibil, drepturile femeilor nu erau egale cu ale bărbaţilor la partaj. Nici astăzi aceste drepturi nu le-au fost acordate în unele părţi ale lumii.

Chiar dacă aceste lucruri vi se par că aparţin de domeniul trecutului, nu trebuie decât să revenim în actualitate şi să vedem cum inegalităţile de pe piaţa muncii şi inegalităţile in privinţa accesului la educaţie persistă.

In trecut superioritatea muncii bărbaţilor era un lucru de la sine înţeles. Şi astăzi in majoritatea ţărilor din lume, inclusiv cele ale Europei vestice, femeile primesc salarii cu cel puţin 10% sau 20% mai mici decît ale bărbaţilor in conditii de pregătire şi muncă egală. Definirea si folosirea conceptului de „plată egală" pentru înţelegerea acestei inegalităţi, a necesitat de eforturi serioase de creaţie şi mai ales de presiune pentru a fi acceptate. La fel ca multe ale concepte printre care "hărţuirea sexuală ", "violenţa domestică", "femei de carieră", "roluri atribuite în funcţie de sex".

Care drum e mai uşor?

Date statistice

Astăzi
2/3 din cele 876 milioane de analfabeti din lume sunt femei.
70% din săracii lumii sunt femei.
80% din refugiații lumii sunt femei şi copii.

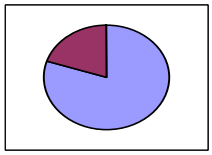

Femeile dețin
1% din proprietățile lumii
Sub 10% din venitul global
Sub 7% din slujbele clericale
Mai puțin de 14% din pozițiile de conducere ale lumii

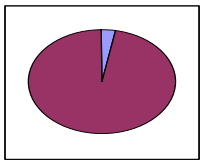

Gospodărie
30 % din gospodăriile din lume sunt ingrijite de femei.
Pe tot Globul, femeile au de obicei responsabilitatea de a creşte copiii, de cele mai multe ori fără ajutorul tatălui, al familiei sau al comunității;
80-90% din cele mai sărace familii depind de femei

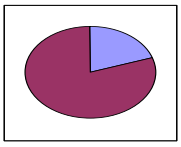

Femeile muncesc
10-15 ore pe săptămâna mai mult decât bărbații
2/3 din timp fără plată
zilnic cu 7 ore mai mult decât bărbații, in unele țări africane

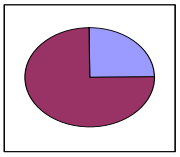

Imaginea corporală

„Populara păpuşă Barbie, cu măsurile ireale pe care le are, nici măcar nu poate sta în picioare”

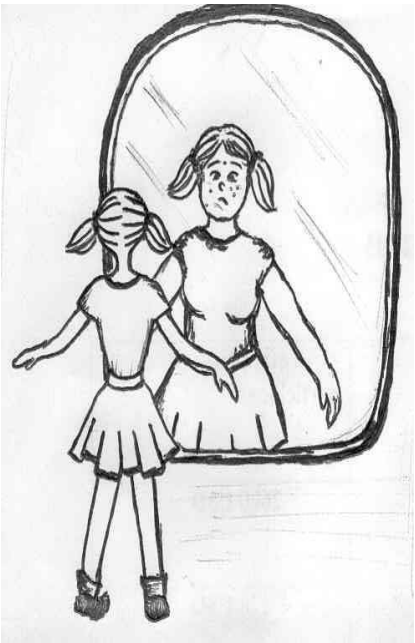

Un număr din ce în ce mai mare de fete şi femei se luptă pentru a avea corpul în formă şi pentru a-şi păstra un nivel relativ înalt al stimei de sine, comparându-se cu şi râvnind în permanență la o imagine ideală. Se poate vorbi deja de o adevărată obsesie a imaginii corporale pe care cultura nord americană a exportat-o în toată lumea. Intre timp, tulburările de alimentație înregistrează creşteri tot mai mari atât la femeile tinere, cat si in rândul bărbaților; industria dietelor a devenit una de miliarde de dolari; milioane de bărbați si femei din toată lumea devin consumatori de chirurgie estetică pe măsură ce aceasta câştigă popularitate. E simplu: Industriile cosmeticii, dietelor şi chirurgiei plastice care scot profituri anuale de sute de miliarde de dolari au anumite interese în a populariza aceste idealuri în fond obsesive şi nesănătoase.

Fetele tinere sunt cele mai vulnerabile la presiunile exercitate de modelul ideal de femeie. Acest model este unul inaccesibil-- în sensul că doar cateva femei la milion indeplinesc criteriile de fotomodel-- livrat însă ca o realitate uşor de atins în 3, 10, 20 de paşi numai cu condiția de a folosi anume produse cosmetice, apela la chirurgie corectiva, supune corpul unor curi de slăbiere constante şi alte numeroase rețete ale fericirii care au acelaşi lait-motiv: indiferent cum ai arăta nu eşti niciodată suficient de bună

şi prin urmare trebuie să faci un efort constant pentru a te îmbunătăți, transforma, înfrumusețea.

Acest accent obsesiv pe imaginea exterioară deturnează multe fete şi femei de la alte lucruri care sunt mult mai importante pe termen lung: studiu, implicare în comunitate, sport, carieră. Industria frumuseții scoate anual sume enorme din buzunarul femeilor: datele pentru Marea Britanie spre exemplu sunt 8,9 miliarde de lire, în timp ce sumele cheltuite în Statele Unite anual pentru acelaşi lucru sunt estimate a fi suficiente pentru a rezolva problemele ce țin de foamete şi lipsa accesului la îngrijire medicală existente în lume.

Zeci de publicații sunt finanțate de această industrie care face presiuni în ultimii ani pentru extinderea segmentului de consumatori la fete cu vârste foarte mici. Fetițele învață imediat ce încep să vorbească şi să se relationeze cu ceilalți cât de important este să folosească şi astfel să îşi construiască o dependență pe viață de produsele de înfrumusețare.

Fetele şi femeilor află însă mai puțin că: nu există în fapt produse care să influențeze structurile profunde ale pielii, implanturile cu silicon sunt dezastruoase pe termen lung, în cele mai multe cazuri spărgându-se şi risipindu-se în organism, intervențiile chirurgiei estetice limitează mobilitatea muşchilor şi cresc sensibilitatea la agenții termici, şi poate nu în ultimul rând că există şi lucruri mai importante în viață decât obsesiile corporale.

Da, se zice că bărbatul este perfect. Femeia are în schimb nevoie de artificii, machiaje etc... Magda, 24 ani

Revistele despre femei nu sunt aşa de perfecte. Vorbesc mai ales de machiaje şi de rețete. Femeile nu sunt interesate numai de lucrurile astea. Andreea R. 16 ani

Concluzia: Putem să ne ferim de astfel de capcane si manipulări. E important sa ne ingrijim găsind în acelaşi timp un echilibru sănătos între ceea ce putem schimba sau nu la înfățişarea noastră.

Caleidoscop

- Un studiu efectuat recent pe fete de liceu din SUA a demonstrat că până la vârsta de 13 ani, 53% dintre ele nu erau mulțumite de corpurile lor, în timp ce pentru cele cu vârsta până la 18 ani, procentul era de 78%.
- Dacă în 1965, manechinele cântăreau în general cu 8% mai puțin decât femeile medii, în anii 1990 aceştia cântăresc cu 23% mai puțin.
- Industria dietelor scoate un profit anual care a crescut de la aprox 100 milioane de dolari în anii 1950 la 50 miliarde de dolari în anii 1990.
- Modelul occidental de femeie foarte slabă, cu trăsături regulate, artificială a înlocuit aproape complet imaginea femeilor adevărate din publicațiile pentru femei şi din majoritatea reclamelor la care suntem expuse zilnic. Mesajul constant al acestor publicații este că, indiferent cum arăți, intotdeauna "produsul" se poate „imbunatati" cu cosmetice, articole vestimentare şi/ sau chirurgie plastica.
- Chirurgia plastică a intrat pe terenul cosmeticii în anul 1914 cand chirurgii pregătiți să remedieze plăgile faciale cauzate de război şi-au pus cunoştintele in slujba femeilor.
- Studiile arată că 61% dintre femei şi 63% bărbați sunt de acord cu chirurgia estetică. In Statele Unite au fost realizate in anul 1999 peste 4.6 milioane de operatii estetice.
- În România au apărut numeroase clinici de chirurgie estetică ale căror reclame sunt prezentate în toate revistele pentru femei, cu binecunoscutele imagini de "Inainte" şi "după", ce promit fericirea

absolută fără a atrage atenția şi asupra riscurilor pe care aceste intervenții le atrag.

Hărțuirea sexuală

„A ceda şi a tăcea inseamna a accepta, si prin urmare, nu sunt cele mai bune soluții! „

Când auzim expresia „hărțuire sexuală" ne gândim la un mediu organizațional în care şeful – in mod obişnuit un bărbat-- cere favoruri sexuale din partea unei femei, de obicei secretară. Aceasta este doar una dintre imaginile hărțuirii sexuale pe lângă care există o mulțime de alte forme de manifestare.

De exemplu in mediile şcolare; in sala de clasă, in campusul studențesc sau in cadrul organizațiilor si activităților desfăşurate de elevi şi studenți etc. Deşi poate apărea in orice combinație: studenti, profestori, bărbat-bărbat, barbat-femeie, femeie-femeie, predominantă rămâne totuşi hărțuirea femeilor/ fetelor de către bărbați.

Forme de hărțuire sexuală
- glume, remarci sau imagini care au caracter sexual sau peiorativ referitor la membrii unui sex
- atingeri, mângâieri, apropieri, atenție necuvenită
- expresii cu caracter sexual
- întrebări cu valoare sexuală
- comportamente fizice sau verbale de natură sexuală care duc la intimidare, ostilitate sau ofensiva
- solicitarea de întâlniri cu caracter sexual însoțite sau nu de amenințări referitoare la oportunități si beneficii
- agresiune fizică

Realitatea avansurilor sexuale nedorite, a solicitărilor pentru favoruri sexuale, sau a altor comportamente verbale, fizice, vizuale sau de natură sexuală nu ne este străină. Supunerea la astfel de comportamente poate fi sugerată in mod explicit sau implicit ca o condiție a educației sau angajării: unor studente li se sugerează că trebuie să treacă prin patul profesorului pentru promova un anumit curs, în timp ce impunerea acordării de favoruri sexuale viitorului şef are deja o tristă celebritate.
Legile româneşti nu reglementează în nici un fel hărțuirea sexuală deocamdată.
În astfel de situații se impune să fim sigure pe noi şi să ne sprijinim unele pe celelalte. A ceda şi/ sau a tăcea nu sunt cele mai bune soluții!

Violența împotriva femeilor

„Bătaia nu e ruptă din rai şi nu este acceptabilă în nici un moment al unei relații”

Violenta împotriva femeilor este adânc înrădăcinată în culturile din întreaga lume, România nefăcând excepție– şi este pentru multe femei mediul cotidian de viață.

Actele de violenta împotriva femeilor care se manifestă sub diferite forme, cum ar fi viol, violența domestică, crime de onoare şi traficul cu femei - au un impact major asupra sănătății fizice si mentale. La nivel mondial, cel putin una din trei femei a fost violată, forțată să întrețină relații sexuale, sau supusă unor alte abuzuri – cel mai adesea din partea unui cunoscut sau a unui alt membru al familiei ; una din patru femei din lume a fost abuzată in timpul perioadei de graviditate. Se poate vorbi nu doar de violență fizică ci şi verbală, emoțională, economică sau socială.

Violența împotriva femeilor si a fetelor

- Cel putin 6 milioane de femei care ar trebui să fie astăzi in viata au căzut victime avorturilor selective pe criterii sexuale (mai ales in Asia), infanticidului sau neglijenței ;
- Cercetările arată că violența domestică este răspândită pe scară largă in majoritatea societăților si este o cauză frecventă a sinuciderilor in rândul femeilor ;
- Violul si alte forme de violență sexuală sunt in creştere. Multe violuri rămân nedenunțate din cauza stigmatizării şi a traumei asociate acestora şi din cauza lipsei abordării acestui subiect intr-un mod delicat de către sistemele juridice. Estimările procentelor de violuri denunțate la politie variază - de la mai puțin de 3% in Africa de Sud până la aproximativ 16% în Statele Unite; se consideră însă că în general doar 1 în 6 violuri sunt raportate.
- 2 milioane de fete cu vârste cuprinse intre 5 si 15 ani sunt introduse in fiecare an in circuitul comercial al traficului de carne vie;
- cel puțin 130 milioane de femei au fost obligate să se supună mutilării genitale ;
- aşa numitele « crime de onoare » reprezintă un atentat la viața a mii de tinere fete in fiecare an, mai ales in Asia occidentala, Africa de Nord şi in unele zone din Africa de Sud.

Violența în familie este o cauză majoră a rănilor şi deceselor femeilor din lumea intreagă. Adesea este ignorată sau trecută cu vederea de către stat pe motiv că este o problema “privată”.

Folclorul românesc care condensează înțelepciunea populară a generații întregi conține numeroase exemple care incită la violență împotriva femeilor: " Moara trebuie bătută de 3 ori pe zi iar femeia de 6", "Femeia trebuie bătută de trei ori pe zi, că e rea". Această "înțelepciune" este prezentă în continuare în concepțiile multor români pentru care a-şi bate, violenta, abuza soția constituie un drept. Există estimări conform cărora 30% dintre femeile române sunt victime ale violenței in familie.

…Oamenilor actuali ar trebui să le fie interzis să maltrateze femeile. Într-o familie toți membrii ar putea fi "capuri" in diferite moduri…
Eliza.R.14 ani

Există femei maltratate fizic în familie. Mulți bărbați consideră că doar prin violență se pot impune. Aceste femei nu au curajul să apeleze la cineva care le-ar putea ajuta deoarece fie le este frică, fie ruşine.
Delia.G 17ani

Trebuie să fim conştiente că femeile nu sunt proprietatea nimănui, că bătaia nu e ruptă din rai şi nu este acceptabilă în nici un moment al unei relații. Dragostea nu poate fi niciodată un motiv pentru a accepta comportamente violente şi izbucnirile violente nu sunt accidente ci incidente care trebuie să ridice semne de întrebare.

Stereotipuri

„Tuturor femeilor şi bărbaţilor li se pun anumite etichete care nu întotdeauna îi avantajează. Acestea au consecinţe negative la nivelul vieţii fiecăruia dintre noi”

Poate că cel mai palpabil lucru cu care ne confruntăm fiecare dintre noi în fiecare zi sunt stereotipurile. Stereotipurile sunt suprasimplificări şi exagerări ale unor diferenţe în fond minore care există între anumite grupuri, în cazul de faţă între femei şi bărbaţi. Societatea noastră promovează diferenţierea bărbaţilor şi a femeilor în mai toate domeniile.

Profesoară de română către fete de liceu„unde aţi mai văzut voi genii femei? Femeia are alte îndatoriri, să fie gospodină, să se îngrijească de copii”. (1998, România)

Exemple: Copii sunt învăţaţi de mici că băieţii trebuie să fie puternici, duri si că ei trebuie să supună femeia pe când fetiţele sunt învăţate că trebuie să stea acasă, să aibă grijă de copii şi de gospodărie, să-şi înţeleagă soţul şi să nu se revolte când sunt certate sau bătute, căci bărbatul are întotdeauna dreptate.

De cele mai multe ori stereotipurile referitoare la bărbaţi şi femei nu se referă la diferenţele biologice care există între sexe, ci, la diferenţele construite cultural într-o anumită societate şi perioadă istorică. "Sexul" denumeşte caracteristicile bărbaţilor şi femeilor care ţin de biologie şi prin urmare nu pot fi schimbate. Pentru caracteristicile construite cultural, pentru modelele de masculinitate şi feminitate care pot varia in timp, se foloseşte termenul de "gen". Spre exemplu ţine de sex faptul că bărbaţilor le creşte barbă sau că femeile nasc ; faptul că băieţii se joacă însă cu maşinile iar fetele cu păpuşile, că unii poartă roz în timp ce ceilalţi albastru sunt construcţii care aparţin genului social. În aceste context se vorbeşte de "egalitate de gen".

De ce nu?

Caracteristici stereotipe pentru bărbaţi sunt independenţă, ambiţie, obiectivitate, inteligenţă, curaj, agresivitate, capacitate deductivă, imaginaţie ştiinţifică, dominare, spirit analitic, încredere în sine, capacitate de efort fizic şi intelectual, interes pentru afirmare publică.
O relativă absenţă a acestor trăsături caracterizează percepţia stereotipă a femeilor care, comparativ cu bărbaţii, sunt considerate dependente, subiective, pasive, necompetitive, obediente, nepricepute în afaceri. Pe de altă parte, caracteristicile stereotipe ale femeilor includ: delicateţea, intuiţia, empatia, tactul, sensibilitatea faţă de sentimentele celorlalţi, receptivitatea la nevoile altora, comunicarea verbală, interesul pentru artă şi literatură, capacitatea de a-şi exprima sentimentele, sacrificiul pentru alţii.
Ne construim şi definim propria persoană prin intermediul acestor caracteristici, deoarece acestea sunt considerate "bune", "adecvate", "potrivite" sau "necesare" pentru noi.

Factori care împiedică femeile să se realizeze pe plan profesional şi familial:
-concepţia depăşită că locul femeii este la bucătărie şi că singurul lucru la care se pricepe este îngrijirea copiilor;
-prejudecata conform căreia femeile nu ar fi capabile să ia o decizie importantă, corectă în cadrul firmei din cauza vulnerabilităţii.
Delia.G 17ani

Numeroase studii au demonstrat însă că nu este sănătos ca o persoană să fie feminină în sensul stereotip al termenului. Trăsăturile stereotipe ale feminităţii caracterizate prin pasivitate şi dependenţă şi asociate cu performanţe scăzute sunt considerate de specialişti mai puţin mature şi

sănătoase din punct de vedere social decât cele care întră în descrierea stereotipă a masculinității.

E important să găsim un anumit echilibru în ceea ce ne priveşte, alegând din gama trăsăturilor umane cele care se potrivesc cel mai bine personalității noastre, indiferent dacă sunt considerate ca potrivite pentru bărbați sau femei. În plus asemănările dintre fete şi băieți, femei şi bărbați sunt mult mai importante decât deosebirile.

E important ca şi fetele şi femeile să-şi dezvolte autonomia, siguranța pe sine, inteligența sau curajul. Asemenea trăsături sunt utile oricărei persoane, indiferent de sex.

Mă supără să aud că a fi băiat reprezintă astăzi o scuză, dar a fi fată, un fel de îndatorire. <<Ce vrei, e băiat. Aşa sunt ei.>> sau <<Eşti fată cum poți face aşa ceva ?>> sunt stereotipuri care pot descuraja şi chiar complexa o persoană care ajunge chiar să-şi simtă identitatea feminină ca pe o povară. Andreea G., 16 ani

Profesoară de chimie la o clasă de informatică tot de fete în majoritate: „mă mir că fetele sunt mai bune decât băieții, pentru că de obicei băieții sunt mai inteligenți, dar vă felicit."

Consecințe ale stereotipurilor

Folosirea acestor stereotipuri creează imagini false şi este de multe ori negativă la nivel personal. Există numeroase prejudecăți cu privire la capacitățile femeilor şi bărbaților care ne limitează libertatea de mişcare si ne dezavantajează. Pornind la drum cu astfel de idei este foarte dificil să obții cu adevărat o relație egală, echitabilă.

Exemple: Ajungem să nu facem anumite lucruri doar pentru că comportamentul nostru ar putea fi interpretat drept nepotrivit pentru o fată. Într-o prietenie sau relație de dragoste, se presupune că fetele trebuie să aştepte inițiativa băiatului. In majoritatea grupurilor mixte fetele sunt cele care sunt considerate delicate, neajutorate sau nepricepute; ele ajung în schimb să pregătească mesele, să le strângă, să spele vasele, să facă curățenie şi orice alte lucruri "casnice" pe când băieții fac lucruri de bărbați: aduc apă, cară lemne etc.

Cum le putem depăşi? Ce putem face?

„Unde este învăț , este şi dezvăț"

Pentru că rolurile sociale sunt învățate, există întotdeauna posibilitatea de a fi reconsiderate şi redefinite. Posibilitatea acestor schimbări este foarte importantă şi ne angajează pe fiecare dintre noi, cei şi cele care experimentăm rezultatele negative ale acestor exagerări şi simplificări.

Fiecare dintre noi este unic/unică, chiar dacă există anumite asemănări şi diferențe între femei şi bărbați care sunt încurajate de cultura în care trăim. Si pînă la urmă, diferențele care există între indivizi de acelaşi sex, indiferent că sunt bărbați sau femei, sunt de cele mai multe ori mai mari decât diferențele care există între femei şi bărbați ca grupuri diferite.

Situațiile de viață pe care le trăim pot cere ca într-un anumit moment să fim sensibile, cooperante, comunicative, atente la cei din jur, iar în alte momente să fim concentrate pe ceea ce avem de făcut, competitive, curajoase sau ambițioase. Este important să putem opta în orice moment pentru un comportament sau un sentiment adecvat situației şi să ne încurajăm unele pe celelalte pentru a înfrunta concepțiile care ne-ar limita această libertate de alegere pentru că nu se potriveşte sexului nostru.

De ce nu?

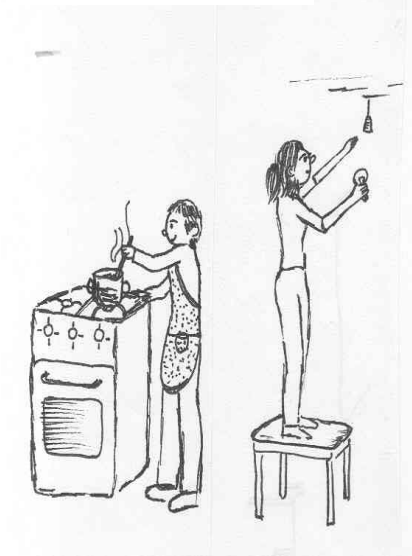

Femei împotriva curentului

Fetele şi femeile au deseori puţină încredere în capacităţile lor şi prin urmare nu îndrăznesc să iasă de cele mai mult deseori din limitele pe care le impune societatea. Lipsa unor modele de femei puternice care au obţinut succes în diverse domenii ne limitează alegerile şi ambiţiile.
Cu toate acestea, întotdeauna au existat femei care au pus în discuţie supremaţia bărbaţilor şi inferioritatea femeii, revoltându-se împotriva sistemelor sociale nedrepte şi cerând drepturi egale cu bărbaţii începând de la dreptul la educaţie, dreptul la vot, dreptul de a deţine proprietate, dreptul la divorţ, dreptul de a munci în afara gospodăriei, dreptul la plată egală pentru muncă egală, dreptul la tratament egal în faţa legii şi altele.
Numeroase femei au înotat împotriva acestui curent de-a lungul istoriei, revendicând timp de secole întregi drepturile de care ne bucurăm noi astăzi, înfruntând dezaprobarea publică, excluderea din anumite cercuri, pierderea suportului celor apropiaţi şi chiar închisoarea.

Şi în România se poate vorbi de un curent de emancipare a femeilor de la începutul secolului XIX încoace.

Iată doar câteva nume marcante:
Sofia Chrisoscoleu (1839-1861)
-sfidează ironia cu care era privită semnătura unei femei în presă;
- scrie despre problemele fundamentale ale restrucurării societăţii româneşti;
- îndeamnă femeile să intre în mişcarea de reînnoire a ţării ca unică posibilitate de emancipare.

Sofia Nădejde (1856-1946)
- scriitoare, publicistă, a luptat timp de aproape 50 de ani pentru drepturile femeii
- lansează în revista Contemporanul împotriva celor care, sub motivul că femeia ar avea creierul mai mic decât bărbatul, consideră că ea nu ar fi în stare să se afirme în sfere mai înalte şi în nici un caz în politică.
- femeia, ca victimă a prejudecăţilor şi a mizeriei materiale şi morale a societăţii, este figura centrală în scrierile sale literare.

Adela Xenopol (1861-1939)
- între 1896 şi 1898 editează la Iaşi revista Dochia urmărind "să apere, să susţie şi să cerceteze drepturile femeii";
- parte din mişcare feministă care după primul război mondial a cerut Parlamentului României întregite înscrierea în Constituţia ţării a drepturilor femeilor.
- revendică dreptul la vot pentru femei, fie şi limitat la consiliile locale dacă nu şi la Parlament.

Calypso Botez (1880-?)
- autoarea unor studii importante despre condiţia femeii din România;
- participă între 1917 şi 1923 la dezbaterile publice în jurul noii Constituţii şi lucrează cu Maria Baiulescu, Eleonora Stratilescu, Ella Negruzzi, Elena

„Visez la un viitor cât mai bun si cine ştie poate într-un viitor apropiat eu sau oricare alta fată sau femeie din România să ajungă în funcţia de Şefă de stat a României!
Maria C. 15 ani

...Se ştie faptul că femeia este considerată inferioară barbatului, în trecut femeii i–a fost refuzat dreptul de vot, se considera că femeia nu are aptitudini de lider ca şi bărbatul, unei femei nu i se poate încredinţa conducerea unui stat(!), femeia nu este un bun manager,femeia trebuie să aibă doar calităţi de bună gospodină...Până acum am tot cautat cauzele, haideţi să găsim şi soluţiile acestor probleme!...
Andra.H.18 ani

Alestari ş.a. la întocmirea unor memorii către Parlament pentru înlăturarea legilor anacronice privind statutul juridic, economic şi politic al femeii;
- se pronunţă pentru sprijinirea de către asociaţiile de femei a acelor partide politice care aveau înscrise în programele lor acordarea drepturilor politice ambelor sexe.

Avem astăzi multe femei care lucrează în domenii rezervate anterior bărbaţilor sau dominate de aceştia(medicină, construcţii, inginerie). Avem prima femeie general din istoria României începând cu 2003, femei arbitru, femei în politică.

Am auzit de multe ori întrebarea: <<Cine cântă acasă, cocoşul sau găina ?>> Eu aş zice că nici unul dintre soţi nu ar trebui să se considere şef, ci trebuie să colaboreze şi între ei să existe o comunicare reală. Atât bărbatul cât şi femeia au calităţi şi defecte. Amândoi au aceleaşi drepturi şi obligaţii, lucru pe care destui români nu le-au conştientizat. ”
Aurelia G. 18 ani

Chiar dacă, graţie eforturilor depuse de generaţii întregi, ne bucurăm astăzi de numeroase drepturi, nu putem spune că societatea românească s-a eliberat şi de numeroasele prejudecăţi la adresa femeilor. Îndoielile cu privire la inteligenţa şi capacităţile noastre persistă, numeroşi bărbaţi de toate vârstele fac paradă cu misoginia (ura împotriva femeilor) în timp ce femeile trebuie să dovedească constant şi în orice domeniu că pot fi la fel de capabile, puternice şi inteligente ca şi bărbaţii.

La nivel individual trebuie să ne putem apăra drepturile, să ne dezvoltăm o mai mare încredere în noi înşine şi să câştigăm mai multă sigurnaţă în ceea ce priveşte modul în care ne conducem vieţile şi relaţiile noastre. Acceptarea şi de către băieţi şi bărbaţi a acestor schimbări de roluri şi participarea lor la aceste schimbări este foarte importantă.

Nici una dintre noi nu trebuie să fie singură în acest efort.

Reguli pentru o fată curajoasă

#1. Fă ceva la care nimeni nu s-a gândit sau nimeni nu a îndrăznit să facă.

#2. Fă ceea ce ai de făcut, ce se aşteaptă de la tine, dar fă-o într-un mod cu totul diferit.

#3. Îndrăzneşte, dă frâu liber fanteziei, fii creativă. Pune-ţi întrebarea „Ce caut eu, de fapt?”, şi apoi imaginează cea mai trăznită soluţie posibilă. Priveşte o problemă din mai multe unghiuri şi perspective...stând cu capul în jos etc.

#4. Trăieşte după motto-ul „Cum aş putea să fac mai mult, mai bine?” Dă tot ceea ce ai pentru a reuşi.

#5. Foloseşte întotdeauna o idee bună, chiar dacă nu-ţi aparţine. Dacă cineva îţi dă o idee bună, foloseşte-o şi pune-ţi amprenta ta personală la aplicarea ei.

#6. Concentrează-te asupra lucrurilor esenţiale care te ajută să-ţi atingi ţelul. Nu irosi timp şi energie făcând prea multe sau alte lucruri.

#7. Nu lua hotărâri gândindu-te dacă celorlalți o să le placă, sau nu. Oamenilor le plac învingătorii, aşa că dacă reuşeşti, ai toate şansele să le placi în continuare.

#8. Fii încrezătoare în propriile tale idei şi gânduri. Încrederea ta îi va face şi pe alții să se entuziasmeze pentru ideea ta.

#9. Dacă vrei ceva, întreabă, cere. Dacă tu nu întrebi, cum pot alții să ştie ce vrei tu sau de ce?
#10. Ascultă-i şi observă-i pe ceilalți. Observă ce le place şi ce nu le place.

#11. Ai încredere în intuiția ta.

#12. Asumă-ți riscuri într-un mod inteligent.

Femeia în fața oglinzii

- La 3 ani: se priveşte şi vede o regină
- La 8 ani: se priveşte şi vede Cenuşăreasa sau frumoasa din Pădurea Adormită.
- La 15 ani: se priveşte şi vede Cenuşăreasa sau frumoasa din Pădurea Adormită sau se vede grasă, cu pistrui, urâtă (Mamă, nu pot să merg la şcoală în halul ăsta!)
- La 20 ani: se priveşte şi vede "prea grasă/prea slabă, prea scundă/prea înaltă, păr prea drept/ prea cîrlionțat" – dar hotărăşte că trebuie să meargă mai departe.
- La 30: se priveşte şi vede "prea grasă/prea slabă, prea scundă/prea înaltă, păr prea drept/ prea cîrlionțat"- dar hotărăşte că nu are timp să repare toate astea şi merge mai departe.
- La 40: se priveşte şi vede "prea grasă/prea slabă, prea scundă/prea înaltă, păr prea drept/ prea cîrlionțat"- dar spune "Cel puțin sunt curată" şi merge mai departe
- La 50: se priveşte şi vede "Sunt" şi merge oriunde vrea.
- La 60: se priveşte şi îşi aminteşte de toți oamenii care nici măcar nu se mai pot privi în oglindă. Iese şi cucereşte lumea.
- La 70: se priveşte şi vede înțelepciune, bună dispoziție şi putere, iese şi se bucură de viață.
- La 80: Nu se oboseşte să se mai privească în oglindă. Îşi pune doar o pălărie portocalie şi iese pentru a se simți bine în lume.

Oricât de mult ar încerca industria modei şi a cosmeticii să ne convingă, frumusețea unei femei nu stă în hainele pe care le poartă, maghiajul pe care şi-l aplică, sau modul în care îşi piaptănă părul. Frumusețea fiecăreia stă în

unicitatea noastră, în căldura interioară, în forma pe care o dăm lucrurilor din jurul nostru.

De ce să pierdem timpul si să nu ne sprijinim reciproc pentru a purta pălăria portocalie mai devreme?

Ce poţi face tu?

- În primul rând te poţi informa în continuare. Există numeroase publicaţii, organizaţii, legi şi instituţii care abordează şi în România problema şanselor egale între femei şi bărbaţi.
- Reflectează la experienţele tale personale, la acţiunile celor din jurul tău. În ce măsură acestea fac diferenţe între fete şi băieţi, femei şi bărbaţi care nu ne avantajează ?
- Pune întrebări vizavi de ceea ce e considerat "adecvat" şi "potrivit" pentru fete şi femei? Cine a stabilit diversele reguli după care ne conducem viaţa?
- Încearcă să discuţi cu cei din jurul tău, părinţi, colegi/e, prieteni/e despre ceea ce ai găsit în acest ghid. Vezi care e părerea lor despre inegalităţile dintre bărbaţi şi femei şi de ce.
- Reacţionează la aluziile şi glumele jignitoare la adresa femeilor, în loc să le accepţi şi să taci sau, mai rău, să le preiei pentru a le spune şi altora.

Dacă informaţiile cuprinse în acest ghid te-au atras şi ţi-au trezit interesul, pentru a afla mai multe sau pentru a ajuta şi alte fete şi femei să ajungă la informaţii care le-ar putea fi utile, poţi să ne contactezi la adresa de mai jos:

Societatea pentru Egalitate de Gen
Str Bujorilor 12 Bl. 105B
Suceava 720164
Telefon 0744-775876
Email seg@email.ro

Alte organizaţii din România care lucrează pe probleme specifice femeilor

Asociatia pentru Promovarea Femeii din România
Contact: C.P. 286, O.P. 1/ Timisoara
Tel. 256 – 293 183, tel. / fax. 256 – 493 481
E-mail: apfr@mail.dnttm.ro

Centrul Partener pentru Egalitate
Contact: Căderea Bastiliei .,sector 1, Bucharest 711391,
Tel 021 - 212.11.96
info@gender.ro, http://www.gender.ro

Fundaţia Şanse Egale pentru Femei

Contact Str. Impacarii, nr.17, bl.913, tr.1, et.1,
ap.3, 6600 Iasi, jud. Iasi
Tel./, fax:40-32 211 713; 40-32 221 946
E-mail:sef@sef.ro
Web: http://www.sef.ro

Societatea de Analize Feministe ANA
Contact Centrul AnA
Bd. Ferdinand 24, ap. 11
Bucuresti
Tel./Fax : 252 49 59
E-mail : ana_saf@anasaf.ro
Web: http://www.anasaf.ro

Alte surse de informare

Dacă aveți acces la internet următoarele site-uri web vă pot oferi informații de calitate care să completeze acest ghid:

www.about-face.org
www.unifem.org
www.guerrillagirls.com
www.equalitynow.org
Grupurile Internationale ale Femeilor www.wedo.org/links/iwg.htm
Supervizarea Internationala a Drepturilor Femeilor www.iwraw.igc.org
Femeile in Europa pentru un Viitor Comun www.wecf.org

Referințe

Basow, Susan; - Sex Role Stereotypes: Traditions and Alternatives, Books/Cole Publishing Co, 1980
Dragomir, O; Miroiu, M;(ed) - Lexicon feminist, Polirom, 2002
UNFPA- Men and Women in Time of Change (State of the World Report, 2000)
www.about-face.org
www.unifem.org

Hărți pentru Țara Egalității

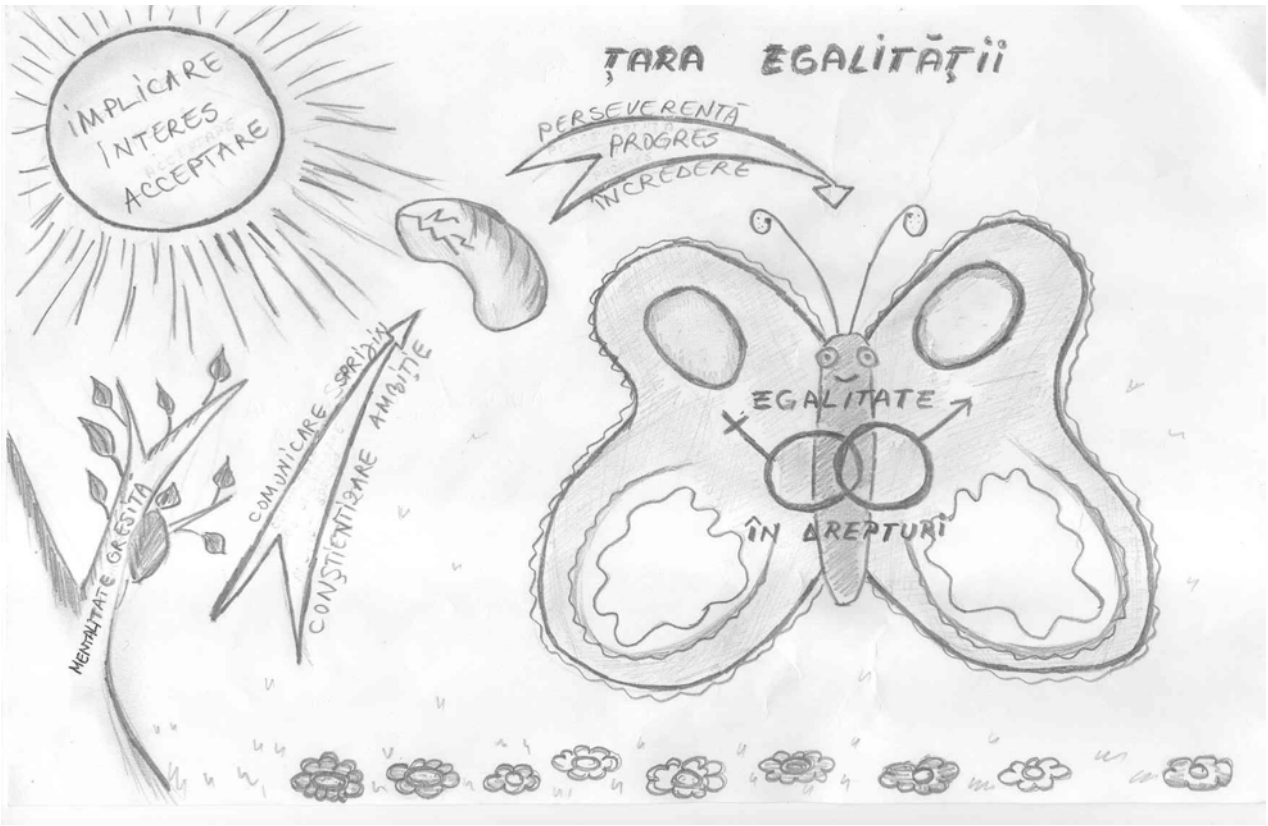

Texte şi contribuţii:

Ina şi Anca Curic, Andreea Gavrilovici, Ioana Prună, Maria Croitoriu, Irina Isar, Diana Haras, Aurelia Gălan, Delia G, Eliza Rotariu, Andreea Rusu, Andra Haras

Ilustraţie:

Ramona Dominicioiu
Diana Haras

Mulţumim pentru sprijin:
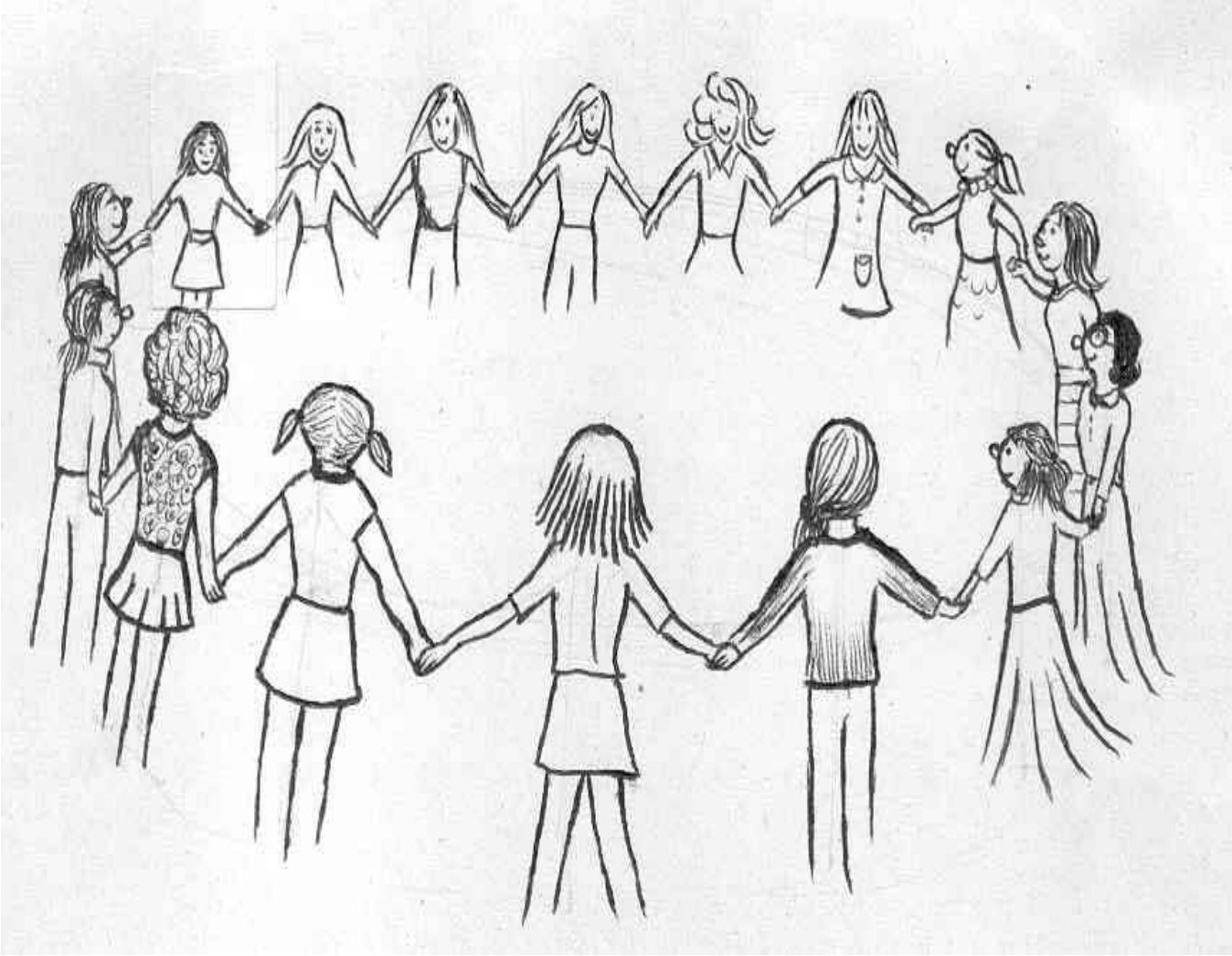
Dan Craioveanu
Magda Curic
Ioana Lucaciu
Sabin Mureşan
Paul Iacobaş